

Meddelelser om Slettegaard og dens Ejere.

Ved C. Klitgaard.

I Hjortdal Sogn i Vester Hanherred - lidt nordøst for Hjortdal Kirke - ligger den lille Hovedgaard "Slettegaard".

I Læ af Klitterne, fra hvilke den er fjærnet ved et lille Dalstrøg, hvorigjennem Slette Aa løber, og paa den nordlige og østlige Side omgiven af høje Bakker, ligger den "smukt bag Klitten i Gjem" og gjør med sit røde Tegtag og omgiven af en pæn Have et hyggeligt Indtryk paa den fremmede, der gjæster disse afsides Egne.

For nogle Aar siden var det ikke ofte, at der kom rejsende til Hjortdal Sogn, men efter at Turiststrømmen er kommen til at gaa langs den jyske Vestkyst, hvor det ene Badeetablisement har rejst sig efter det andet, have Forholdene forandret sig, og nu gaar der næppe en Dag i Sommertiden uden at Turister pr. Vogn, Cycle eller Apostlenes Heste drage forbi for at gjæste de talrige maleriske Punkter i Omegnen af Slettegaard, f. Eks. Slettestrand med Badehotel, Svinekløv med "Faldet", Statsplantagen og Sømærket, hvorfra man skuer vidt ud, saavel over Havet og Kysten fra Rubjærg Knude ved Lønstrup til Bulbjærg med Skareklev, som over Hanherrederne, Limfjorden og Landet syd for denne.

Adskillige have paa en saadan Tur aflagt et lille Besøg paa Slettegaard, andre have talt om den venlige "Præstegaard", der fandtes i denne fattige Klitegn, men det er sikkert kun de færreste, der have tænkt sig, at Gaarden er en gammel Sædegaard, hvis Historie saa nogenlunde lader sig oplyse i et Tidsrum, som strækker sig over halvfemte Aarhundrede. Da der, saa vidt mig bekendt, ikke haves nogen samlet Fremstilling af Gaardens og dens Ejeres Historie, udover hvad der findes anført i "Danske Atlas", Traps "Beskrivelse af Danmark" og lignende Værker, har Meddelelsen tænkt, at det mulig kunde interessere adskillige at vide lidt nærmere Besked.

De trykte Kilder til nærværende Afhandling ere særlig: Kirkehist. Saml. II R 5 B, "Danmarks Adelsaarbog 1895 m. fl.", "Danske Magazin" 4 R, "Danske Atlas" Tom. 5, Wulff: "Statistiske Bidrag til Vendelbo Stifts Historie" og min "Stambog for Efterkommere af Mogens Brix o. s. v.". Endvidere af utrykte: Viborg Landstings Skjøde- og Pantebøger, Hjortdal Kirkebøger, Hanherredernes Thingbøger og Samlinger af Skiftedokumenter (i Arkivet i Viborg).

"Danske Atlas" Tom. 5, der udkom 1769 beretter: "Slette i Hjortels Sogn, V. Hanherred er en ucomplet men gammel Sædegaard, som forud en Tid lang tilhørte den adelige Familie Griis. Denne Gaard, formedelst at den ligger strax ved Havet og i Klitten, er efterhaanden paa Grund og Ejendom bleven af Sandflugten saa aldeles fordervet, at den nu næppe kan ansees for andet end et ringe Bondested paa 2 å 3 Tønder Hartkorn, da den og af 6 Tønder hidindtil har svaret de Kgl. Paabuder, og det er at befrygte, den med Tiden ganske vorder ødelagt."

Gaardens Taxt var:

7 Td.	2 Skp.	1 Fdk.	1 Alb.	Hovedgaard.
1 Td.	2 Skp.	2 Fdk.	0 Alb.	Mølleskyld.
14 Td.	3 Skp.	3 Fdk.	1 Alb.	Bøndergods.

Vi høre altsaa, at Gaarden en Tid lang tilhørte Slægten Griis. Om denne Slægts Vaaben og almindelige Forhold berettes i Adelsaarbogen for 1895 følgende:

"Vaabnet angives at være et sort gaaende Vildsvin i Sølv-Felt, paa Hjelmen et halvt Svin; saaledes førtes det af Palle Griis 1580, hvorimod Palle Griis' Sigil fra 1561 viser et Skjold med kun et halvt Svin."

Hele Slægten vedblev at henhøre til den laveste Adel.

I.

Den første Ejer af Slette, som Historien kjender, var Anders Griis,¹⁾ der den 16. November 1450 beseglede et Vidne af Hanherredernes Thing, og hvori han nævnes efter Væbnerne [D. M. 5 R II Bd. 187]; 1468 nævnes han derimod blandt Væbnerne i en paa Aagaard afsagt Borgestuedom. Han var 1458 Foged i Hanherred, og han har vel været Vidne til Bøndernes Rejsning under Henrik Tagesen og Slagene paa Sct. Jørgensbjærg i Kjettrup Sogn den 5. Maj og 9. Juni 1441, - Kampen endte som bekjendt med Bøndernes fuldstændige Nederlag og Ledernes Henrettelse.

Da de Herregaarde, der laa i Nærheden af Skuepladsen for Kampene mellem Ridderskabet og Bønderne, bleve afbrændte af de sidstnævnte (saaledes Aggershorg, Aagaard o. s. v.), er der Sandsynlighed for, at Slettegaard fik en lignende Skjæbne, hvis Ejeren da ikke har været paa Bøndernes Parti.

Anders Griis var sandsynligvis gift med Enken efter en Morten Pedersen, hvis Dattersøn Anders Itske boede i Thorup²⁾ og kalder Anders Griis' Søn for sin Morbroder.

Foruden Sønnen Palle Andersen Griis, se Ejer Nr. II, havde han en Datter, der blev gift med Væbneren Thomes Nielsen i Mosbjærg.

II.

Palle Griis i Slette nævnes 1494 og kaldes 1504 og senere Væbner, men nævnes dog i Breve af 1515 og 1526 efter Væbnerne. I Fortegnelsen over Adels Rostjeneste 1525 [Ny d. Magazin V Bd. 53] taxeres han til at stille en bereden Skytte, 1511 stillede han ligeledes 1 Mand til Krigstjeneste [D. M. 4 R II Bd. 299], men 1532 betegnes han som "en Bonde" i Hanherred og synes saaledes at have staaet paa et lavt Trin i Henseende til sit Adelskab.

Han var antagelig gift med en Søster til Mads Bagge paa Abildgaard³⁾ og havde følgende fire Sønner: Bagge,

¹⁾ Hvor ikke anden Kilde nævnes, ere Oplysningerne om Slægten Griis hentede fra Adelsaarbogen, særlig Aagangen 1895.

²⁾ Formentlig i Hjortdal Sogn.

³⁾ I "Danske Atlas" anføres Mads Bagge som Ejer af Abildgaard i Jerslev Sogn og Herred 1519 og ligeledes omtales han i Jyske Saml. IX 313, som Ejer af denne Abildgaard 1515. Hr. Arkivar Thiset har imidlertid venligst givet mig følgende Oplysning: "Der kan næppe være Tvivl om, at den Abildgaard, hvortil Mads Bagge skrev sig 1519, er Abildgaard i Hvetbo Herred; thi selve Brevet, hvori han nævnes, er et Thingsvidne af Hvetbo Herredsting, hvoraf han er Medudsteder, og han har følgelig været en af dette Herreds Beboere." Thingsvidnet findes i Rigsarkivets Saml. Nørjælland 221, og Abildgaard i Hvetbo H. ligger i Alstrup Sogn.

Anders, Niels og Christoffer, der alle synes at have faaet Arv i Slette, hvorfor de her omtales som Ejer Nr. III.

III.

1. Bagge Griis til Slette var 1528 en af de Adelsmænd, som blev forskrevne til at følge Kong Frederik I udenlands; 1532 skrev han sig til Hjermitlevgaard i Børglum Herred, og 1534 var han bispelig Lehnsmand paa Klarupgaard i Fleskum Herred.

Han siges at være bleven adlet 1524 [Hofman: Velfortjente Adelsmænd], men da han var af adelig Byrd, kan der højest være Tale om en Fornyelse af Adelskabet.

Da Nordjyderne rejste sig under Anførsel af Skipper Clement, afbrændte de baade Hjermitlevgaard og Klarupgaard. Bagge Griis søgte derefter i Aalborg Samtale med Clement under Foregivende af, at han vilde slutte sig til dennes Parti; men under Samtalen saa Bagge Griis Lejlighed til at rette et Stød med sin Daggert mod Bondehøvdingen; Herremanden vilde hævne sig for den Skade, Bønderne havde voldt ham, men Clement bar altid et Panser under Klæderne, og dette afbødede Stødet, saa han forblev uskadt. Imidlertid var han dog bleven saa overrasket, at Bagge Griis fik Lejlighed til at undkomme og bestige sin Hest. Han red derpaa vest ud af Aalborg, forfulgt af Clements Mænd, der nu vare blevene allarmede; nær var han sluppen fra dem, men en Skomager ved Navn Peder Beeske greb en Tagsten og slyngede den mod ham med saadan Kraft, at Bagge Griis blev haardt saaret i Hovedet, og senere fandt man ham liggende død i Hassers Kjør [Krag & Stephanius: Chr. III Historie].

Han var gift med Mette Mortensdatter Vognsen af Hjermitlevgaard, der efter 1537 blev gift paany med Jens Thomsen Dan. Bagge Griis havde to Børn, nemlig Morten Baggesen Griis, kaldet Morten Bagge, der fik Hjermitlevgaard, og som 1546 og 1551 var Hofsinde, og Datteren Karen, der blev gift med Munk Elbek (Vognsen) i Grarup. Sidstnævnte Ægtepars Arvinger ejede 1568 en Trediedel af Slette [Vendelbo St. 204].

2. Anders Griis nævnes 1538, 1545, 1546 og 1557. Han ejede Roelsgaard i Lild Sogn (V. Hanherred) og boede antagelig der. 1557 var han Værg for Mikkel Kids⁴) Børn paa Skiftet efter Niels Krag.

Om Anders Griis' Børn vides, at en Datter var gift med Væbneren Jens Hansen til Stensbæk, og der nævnes 3 Sønner: Jacob, Palle og Vogn. Palle skrev sig til Roelsgaard og blev 9. Juni 1577 begravet i Lild Kirke

⁴ Mikkel Krag (Kid), Søn af Christen Krag (Kid) i Svendstrup, fører undertiden Navnet Kid og undertiden Krag, det sidste var Slægtsnavnet. Hans Enke ægtede formentlig en ufri Mand Christen Fask i Hornum, der 1558 trættede med Anders Griis [Adelsaarbogen 1899].

En Sønnesøn af Mikkel Kid var antagelig den Vogn Krag der nævnes som Ejer af Slette 1632. Se Nr. VI.

Om Mikkel Kid anføres 1568 [Vendelbo St. 215], at hans "Arvinger har en lille Herregaard i Hjortdal, som er deres Hovedgaard med 2 liden Gaarde, som N. Thordsen ibor den ene, som skylder 2 Pund Byg. P. Madsen bor i den anden, som skylder 2 Pund Byg, og have de samme Arvinger 10 Huse ibidem." Denne lille Hovedgaard var "Nørgaard" i V. Svendstrup og velsagtens den samme som den nuværende Nørthorup i Hjortdal Sogn, hvorom mere siden. Det forekommer mig sandsynligt, at Anders Griis og Mikkel Kid vare besvogrede, idet saavel Mikkel Kids som Anders Griis' Arvinger skriver sig til Nørgaard.

[Kirkehist. Saml. 2 R. V Bd. 368]; Vogn Andersen Griis skrives til Roelsgaard og Nørgaard⁵) og beboede 1558 en Kronen tilhørende Gaard i Gislum Herred i Bolderup, men 1568 boede han i Hjortdal paa en liden Herregaard, hvortil han og hans Søskende vare Arvinger til to Trediedele, og Munk Elbeks Arvinger havde Krav paa en Trediedel [Vendelbo St. 204]. Sandsynligvis var denne Herregaard Slettegaard, der var i Enken efter Niels Griis, Bodil Svendsdatter Ornings Besiddelse, men Niels Griis' Børn maa dog ogsaa antages at have været Arvinger til en Part. Vogn Griis, der tilligemed sin Hustru Maren Jensdatter Fredberg er begravet i Lild Kirke, havde sex Børn, hvoraf Vogn, Anders, Inger og Maren ligeledes ere begravne i Lild Kirke [Kirkehist. Saml. 2 R. V Bd. 356, "Danske Atlas" T. 5]. En Datter Karen var gift i ufri Stand, og Familien hørte i det hele til Landets fattigste Adel.

Sønnen Jacob Vognsen Griis boede i Øster Thorup og var gift med Karen Henriksdatter Krag, der tidligere havde været gift med Laurids Navl til Nørbeg⁶). Jacob Griis taxeredes 1638 blandt Adelen til 14½ Td. Hartkorn, skjønt han ellers ikke synes at have ført sin Adel. Han døde den 28. Juni 1651.

3. Niels Griis til Slette besad 1532 Gods paa Mors, nævnes 1537 og 1545 sammen med Broderen Anders Griis til Roelsgaard og tiltales 1546 sammen med sine Brødre af Knud Bildt til Hovgaard i Kjær Herred (Aaby eller V. Hassing Sogn) for Arv tilkommende dennes Hustru Anne Madsdatter Bagge, Datter af deres Morbroder Mads Bagge til Abildgaard⁷). [D. M. 4. R. I. 171].

Niels Griis synes ikke at have sluttet sig til Adelspartiet i Grevens Fejde; thi 1545 udgik et kongeligt aabent Brev til ham og Herredsfogden Niels Lauritzen i Vuust, om at de - da de ikke i Halsløsningsregistrene fandtes anført mellem de Adelsmænd eller de Bønder, der havde udgivet Halsløsning - snarest skulde "optinge" med de kgl. Halsløsningskommissærer Peder Ebbesen Galt og Axel Juul, saafremt de ikke ønskede, at der skulde handles

⁵ Den nuværende Avlsgaard Nørthorup i Hjortdal Sogn; 1694-97 kaldes den af og til Northorup, 1699 og 1705 Thorupgaard, 1707 Nørgaard, 1708 og 1709 Nør-Thorupgaard, 1711 Thorup Nørgaard. Den ejedes i disse Aar af Løjtnant Mogens Marsvin til Aalegaard i Skræm Sogn. Blandt "Døde" i Hjortdal Kirkebog er anført "Niels Madsen i Torup, tjente bl.a. hos Velb. Jacob Griis i Nørgaard i Torup i 7 Aar" (1640-1647). Naar Adelsaarbogen oplyser, at Jacob Griis boede i Ø. Thorup, skal dertil bemærkes, at denne Stedbetegnelse er ukjendt nu i Hanherrederne, men da der i Hanherred findes et Vester Thorup og et Thorup i Aggersborg Sogn, er det jo sandsynligt, at Øster Thorup er anvendt som Betegnelse for Thorup i Hjortdal Sogn i Modsætning til Vester Thorup. I Thorup i Hjortdal Sogn har der forhen været flere Steder, en Del ere maaske ødelagte ved Sandflugt, men endnu i indeværende Aarhundrede fandtes her foruden Nørgaard en under denne liggende Fæstegaard "Søndergaard", som Ejeren - Læssøe - nedlagde, og "Nørthorup" er nu den almindelige Betegnelse paa disse to sammenlagte Gaarde. Om Nørthorup tidligere har været tiendefri vides ikke, den er det ikke nu, hvorimod dette er Tilfældet med Slettegaard.

⁶ I "Danske Atlas" fortælles, at en Fru Karen Krag, der var gift med Laurids Navl til Klim Oddegaard, er begravet i Klim Kirke; det maa være den samme Fru Karen Krag, der i 2det Ægteskab var gift med Jacob Griis.

⁷ Af Viborg Landthings Skjøde og Pantebøger ses, at den yngre Daniel Bildt til Morland d. 19. Juni 1626 solgte sit Gods i Hvetho herred, nemlig Abildgaard, 1 Boel og 1 Gadehus i Alstrup Sogn m. m. Gods i Vennebjerg Sogn og By til Anders Friis. Denne Daniel Bildt var Dattersøns Sønnesøn af Mads Bagge. [Adelsaarbogen 1887, Meddelelse fra Arkivar Thiset, Vendelbo Stift 207].

anderledes mod dem. [D. M. 4. II. I Bd.]. Niels Griis levede endnu 1546 men var død 1556, da hans Hustru Bodil Svendsdatter Orning af Eget (Horns Herred) anføres i en Rusttjenesteliste som Ejer af Slette. Hun nævnes endnu som saadan 1568 [Vendelbo St. 207] og anføres tillige som Ejer af 1 Gaard og 1 Hus i Gjørnum Sogn, 1 Boel i Tranum, 1 Gaard og 1 Hus i Ø. Hassing, 1 Boel i Karup, 1 Gaard i Hørby, 2 Boel og 10 Huse i Hjortdal. Niels Griis havde mindst 2 Børn, nemlig Palle og Bagge; den første omtales nærmere under Ejer Nr. IV, den sidste levede endnu 23. Maj 1573, men yderligere Oplysninger findes ikke om ham⁸).

4. Christoffer Griis til Slette nævnes 1546 og 1553, det første Aar i Knud Bildts Arvesag (se foran under Niels Griis), det sidste Aar i en Præsteindberetning fra Hjortdal Sogn, hvori der anføres, at der i Sognet findes 11 Gaarde og 11 Boel foruden Slette og Christoffer Griis. Han synes saaledes ikke at have boet paa Slette paa dette Tidspunkt. [Vendelbo St. 175].

IV.

Palle Nielsen Griis skriver sig baade til Slette og Nørgaard. Han var 1561 Slotsfoged paa Aalborghus og fik 1566 Tustrup i Hellum Herred i Pant af Kronen. Samme Aar var han Skibschef paa "Krabaten" i den Flaade, som Natten til den 29. Juli 1566 forliste under Gulland i den nordiske Syvaarskrig. Palle Griis frelste dog sit Skib ved i Tide at lægge ud fra Land. 1571 fik han Burholt (Børglum Herred) i Pant i Stedet for Tustrup og beholdt den indtil 1598. 1568 ejede han 2 Gaarde i Skallerup Sogn, vistnok paa Mors. [Vendelbo St. 209]. Han levede endnu 1608. 1592 bekostede han en Prædikestol til Hjortdal Kirke, den samme, der endnu findes. [Danske Atlas]. Palle Griis var gift med Anne Nielsdatter Bruun af Kongstedlund (Hellum Herred), og deres fædrene og mødrene Vaaben - Griis og Bruun, Orning og Seefeld - findes paa et Par Kirkestole, der opbevares i Aalborg Museum. Han ligger begravet i N. Kongerslev Kirke. De havde kun to Børn, nemlig Bagge Griis, se Ejer Nr. V, og Anne gift med Vogn Krag (Kid) til Nørgaard, se Ejer Nr. VI.

V.

Bagge Pallesen Griis nævnes i Hyldingsfuldmagten 1608, skrev sig 1613 til Kongstedlund, nævnes 1625 til Slette [D. M. 5. I. 188], solgte 1630 med sin Svoger Vogn Krag Samtykke noget Gods i Børglum Herred til Otto Skeel, og levede endnu d. 22. December 1633, men var død 1635.

⁸ I Bejstrup Kirkes Langskib, lige foran Korindgangen, ligger en forslidt Ligsten med Indskrift: Herunder hviler salige Niels Nielsen Griis, der døde i Tanderupgaard i [Aaret?]. Indenfor en Kreds, der dannes af denne Indskrift, staar Tallet 1623 og Bogstaverne M M, H M, C T. Ude paa Kirkegaarden findes en lignende Sten over salige Maren Nielsdatter, død paa Sejlstrupgaard. Den bærer Aarstallet 1625 og de samme Initialer som Ligstenen i Kirken. Arkivar Thiset anser det ikke for sandsynligt, at disse Personer henhøre til den adelige Slægt Griis, da der paa Ligstenen over Niels Nielsen Griis i saa Fald maatte antages at ville have været anvendt Titlen "ærlige og velbyrdige" eller i det mindste Slægtens Vaaben. Da Kirke- og Thingbøgerne ikke naa saa langt tilbage, kan der næppe oplyses yderligere om disse to Personer, de kunne mulig have været Afkom paa Spindesiden af Slægten Griis og have antaget Moderens Slægtsnavn.

Han var gift med Maren Henriksdatter Krag til Trinderup (Onsild Herred), der 1638 taxeredes til 76 Td. Hartkorn og 1654 boede paa Rævhalegaard (Aars Herred). Hun blev anden Gang gift med Niels Fredberg til Fredberggaard (Gislum Herred).

Bagge Griis og Hustru havde følgende Børn:

1. Palle Griis, se Ejer Nr. VII.
2. Ide, var ugift 1635, død før 28. Februar 1659. Gift 1) med Poul Fredberg til Fredberggaard, født c. 1613 død før 1645, 2) med Vil Orning til Eget.
3. Else, var ugift 1646, senere gift med Jørgen Pors (Børialsen), se Ejer Nr. VIII.
4. Kirsten, født 1622, død 3. Maj 1700 paa Gundestrup i Skræm Sogn (Ø. Hanherred), gift efter 1656 med John Finlasson Scott til Gundestrup, født 1623, død 7. Juli 1713 paa Gundestrup. Begge bleve begravne fra Skræm Kirke. John Scott ejede 1684 bl.a. 9 Ejendomme i Hune Sogn (Hvetbo Herred) [Oppebørselsprotokol for Børglum m. fl. Amter 1684].
5. Birgitte, gift 19. Januar 1655 i Havbro Kirke med Laurids Munk til Mølgaard (Aars Herred), født 14. April 1634, død 30 Januar 1677 i Fandrup.

VI.

Vogn Krag nævnes i "Danske Atlas" som Ejer af Slettegaard Aar 1632; han var sandsynligvis Sønesøn af Mikkil Krag (Kid) og skrev sig til Nørgaard, hvilken Gaard han menes at have ejet sammen med sin ældre Broder Poul Krag, der skrev sig til "Nørgaard i V. Svendstrup". Denne Broder hængte sig 26. April 1641.

Vogn Krag og Hustru⁹ fik 1633 Nesgaard (Ø. Hanherred) i Forlehning af Falk Gøye til Bratskov (Ø. Hanherred), skrives 1634 til Svendstrup og fik 1648 Slettegaard i Pant af sin Svoger Bagge Griis' Arvinger.

Med en Gjertrud Jensdatter havde han en (uægte?) Søn "Jens Vognsen Munch, barnefødt i Hjortels Sogn i Slette Aar 1630; opfød hjemme og holdt i Læse-, Skrive- og Regneschole, forblev hos hans Fader paa 28 Aars Tid." Jens Vognsen Munch boede siden paa Roelsgaard, i 4 Aar paa Nesgaard, i 39 Aar paa Nørgaard i Thorup og døde 15. Juli 1708. Han blev 1676 gift med Maren Jørgensdatter, en Præstedatter fra Hjortdal, født 1633 i Hjortdal, død 21. April 1704. [Hjortdal Kirkebog, Adelsaarbogen 1899]. Han optraadte 1702 som Vidne i den under Ejer Nr. X omtalte Proces angaaende ilanddreven Tjære.

VII.

Palle Baggesen Griis boede 1655 paa Trinderup, hans Moders Fødegaard. Han havde 1648 sammen med sine Søstre pantsat Slette til Vogn Krag og Fru Anne Griis for en aarlig Afgift af 96 Rdl., som i Følge Bagge Griis' Forpligt af 1630 tilkom dette Ægtepar, fordi de havde afstaaet Fru Annes Gods til ham. 1651 solgte Palle Griis imidlertid Slette, som da blev beboet af Vogn Krag, til sin Svoger Jørgen Pors, men købte den senere tilbage, hvorfor vi atter træffer ham som Ejer Nr. IX.

VIII.

Jørgen Pors (Børialsen) til Kastrup (Rinds Herred) og Fredberggaard (Gislum Herred) var Søn af Niels Pors til Kastrup og Margrethe Jørgensdatter Harbou.

⁹ Se Ejer Nr. IV.

Han købte 1651 Slette og 1655 den Part, som Bagge Griis' Datter Kirsten ejede i Slette Mølle. Han har dog næppe været Eneejer af Slette, thi da Palle Griis 1656 tilbagekøbte Gaarden, var Vil Orning til Eget en af Sælgerne, velsagtens paa sin Hustru Ide Griis' Vegne.

Jørgen Pors var gift 1) med Else Fredberg (5 Børn), 2) med Else Griis (1 Datter Margrethe), 3) med Regine von Kempfer. [Adelsaarhogen 1890 og 93]. I Følge "Jydske Saml." 1. 349 gik han i Armod og blev Hyrde for Klottrup Fæ.

IX.

Palle Baggesen Grus, den samme som Ejer Nr. VII, tilbagekøbte Slette 1656, da Trinderup blev solgt til Erik Grubbe. 1659 købte han sin Søster Ides Part i Svendstrupgaard ved Slette.

I Aaret 1651 blev han gift med Bodil Lauridsdatter Maaneskjold, født 1625 i Bahus Lehn i Norge paa en Gaard kaldet Tieme, men opdraget hos Hans Dyre paa Knivholt (Horns Herred). Hun døde 24. April 1697 i V. Svendstrup og blev begravet 4. Maj s. A. i Hjortdal Kirke, hvor Palle Griis, der døde 1678, ogsaa hviler. I en Notits i Hjortdal Kirkebog siges, at Palle Griis boede først paa Trinderup, siden paa Slette i 36 Aar; han skulde altsaa have boet der fra Aaret 1642, hvilket ikke kan passe, men mulig boede Fru Bodil paa Slette i den nævnte Aarrække. ^{24/1} 1677 overdrog Palle Griis og Bodil Maaneskjold Slette Hovedgaard til Niels Ibsen paa Aalegaard for en Gjæld af 800 Rdl. [Viborg L. S. & Pb. 18¹¹³]. Denne Niels Ibsen kaldes Inspektør over Vendelbo Forstrand. Senere har Palle Griis' Enke (formentl. 1681) afhændet Halvdelen af Slette (⁴/₈ Td. Hk.) til en Albret Jensen for 400 Rdl. Han nævnes "til Slette" 1684 [Viborg L. S. & Pb. 21⁵²⁶] og 1694 [Aalborghus Amts Skifteforretning 4], forøvrigt var han Forpagter paa Lundergaard og døde 5. Marts 1694. Ved Skiftet efter ham (⁴/₄ 1694) fik hans Enke Sidsel Mikkelsdatter (med Laugværge Lukas Andersen Nors) udlagt ³/₈ af Slette Hovedgaard for 300 Rdl., og Datteren Anne Albretsdatter (Værge: Farbroderen Sr. Lauritz Jensen) fik ¹/₈ for 100 Rdl. Albret Jensen ejede ogsaa en Del Gods, vurderet til 1155 Rdl., som blev skiftet mellem Moder og Datter.

Af en Notits af Skiftet efter Albret Jensen ses, at den fornævnte Niels Ibsens Børns Fædrenervelod efter et oprettet Skiftebrev imellem Albret Jensen og de umyndiges Farbrødre (Sr. Jørgen Ibsen og Sr. Søren Ibsen) af Dato 8. September 1682 stod i Slettegaard til 1694. Paa dette Tidspunkt blev der skiftet saavel til disse, Henrik og Sophie Nielsdatter Hjerild, som til Albret Jensens efterlevende Enke og Datter.

Da Slette senere er i Palle Griis' Arvingers Besiddelse, maa Afhændelsen til Niels Ibsen og Albret Jensen nærmest betragtes som Pantsættelse. Ved Dom af 19. Januar 1695 blev Griis' Arvinger kjendt berettigede til at indløse Gaarden til 1ste Maj næstkommende.

Palle Griis og Bodil Maaneskjold havde 9 Børn, hvoraf de 6 - Bagge, Laurids, Hans, Ellen, Anne Marie og Ide - formentlig døde som smaa. De øvrige tre vare

1. Niels Griis, født 1666 paa Slette, døde 10. Juni 1697 som den sidste Mand af Slægten Griis fra Slette. Hjortdal Kirkeborg oplyser, at han "brugte sin Haandtering med Kjøbmandsskude", en Næringsvej, som ogsaa de senere

Ejere af Slettegaard vedblev at drive gennem flere Generationer.

2. Birgitte, født 1652 paa Trinderup, blev 1680 gift med en Bonde, Søren Mortensen i Svendstrup; hun døde 30. Maj 1697, begravet i Hjortdal Kirke.

3. Else, gift med Niels Jensen Manstrup, se Ejer Nr. X.

X.

Niels Jensen (Manstrup) var bondefødt og sandsynligvis fra Manstrup i Bejstrup Sogn (Ø. Hanherred). Han boede paa Fæstegaarden Tanderupgaard i Bejstrup Sogn og var gift med Else Pallesdatter Griis af Slette.

I "Danske Atlas" siges; at han købte Slettegaard i Aaret 1696, hvilket dog er saaledes at forstaa, at han i Henhold til Dom af 19. Januar 1695 indløste den pantsatte Gaard og købte de Parter, der tilfaldt hans Hustrus Søkende. Den omtalte Dom, der findes indført i Ø. og V. Hanherreders Justitsprotokol 169599, lyder saaledes:

"Løverdagen den 19. Janr. 1695.

Efter Opsættelse til i Dag dend Sag imellem Niels Jensen i Tanderup Gaard og Zitzel Michelsdtr. paa Lundergaard mødte udj Retten Hans Richardtsen¹⁰) af Løxstør, og efter forrige i Rettesættelse begjærede Domb o. s. v. [en Del af det følgende er borte].

Dom: Eftersom Zitzel Michelsdaatter, Sl: Albret Jensens, icke beviser, at Fru Bodil Maaneskiold alleene til Slet Hofued Gaard effer hendes, Sl: Mand Velbr: Palle Grijs var berettiget, langt mindre, at dend Afstaaelse at 24. 7^{br}. 1681, som i Notarii Instrument findis indført og bem^c Zitzel Michelsdatter foregifuier af Fru Bodil Maaneskiold at skall vere udgifuied, at samme Udgifuelse er skeet med Fru Maaneskioldtz Børns eller neste Frender Raad og Sambykke, ej heller af Brefued kan seeis, at de med Hænder hafuer underskrefved benefnte Afstaaelse, findes og paa slet Papiir forfatted, og ej paa stempeld Papiir omsat, eller til Landstinget protocolleret førend ungefehr - 13 Aar efter detz Udgifuelse, saa kand ieg icke anssee oftbem^c Bref af dend Kraft, som et Skiøde eller Ejendomsbsz Bref efter Lovven. Mens Sl: Palle Grijses Arfuinger tilfindis af Zitzel Michelsdtr: og hendis Børn at nyde Slet Hofued-Gaard til Löszen till 1ste May nestkommende; efter Sl: Velbaarne Palle Grijses Pandte Brev af Dato 24. Janr. 1677, som til bem^c Afstaaelse sig paaberaaber, og huoraf i Retten Udtog af Landsztings protocollen er produceret, og det paa dend Maade Louens Pag. - 769, 9de Art: melder. Processens Omkostninger paa begge Sider opheffues."

Niels Jensen synes dog ikke selv at have boet paa Slettegaard, thi denne var i Aarene 1697-1701 bortforpagtet til en Laurids Nielsen, med hvem Niels Jensen havde Sag angaaende Misligholdelse af Forpagtungskontrakten, bl.a. om Bygningernes Vedligeholdelse m.m. I den Anledning blev der 1697 optaget en Synsforretning over Slette med Underliggende.

1702 skjænkede Niels Jensen og Fru Else Pallesdatter Griis til Hjortdal Kirke den Altertavle, som endnu findes der. Altertavlen har tidligere en malet Oplysning derom,

¹⁰ Herredsskriver i Aars og Slet Herreder.

men denne er i Sommeren 1898 ved en Fejltagelse bleven overmalet.¹¹⁾

I Aaret 1702 havde Niels Jensen en Proces angaaende nogle paa Slette Forstrand inddrevne Tønder Tjære, hvilke han havde tilegnet sig, skjønt han som uadelig ikke havde Ejendomsret til hvad, der inddrev paa Slettestrand. En lignende Sag fandt sin Afgjørelse ved Højesteret 1775, se Ejer Nr. XII.

Følgende Uddrag af Hanherredernes Justitsprotokol 1699-1706, omhandlende Processen om Tjæren, ere maaske ikke uden Interesse. Jeg har ikke ment at burde følge hin Tids Retskrivning.

^{11/11} 1702. Johan Poulsens i Rette lagte Stævning lyder saaledes: Fra Hds. Kgl. Maj. Enkedronningens Forvaltere, underskrevne Marcus Ulsøe paa Dronninglund og Anders Larszen paa Børglum Closter, gives Eder Niels Jensen Mandstrup boende i Thanderup Gaard sit paastaende Privilegium, angaaende Slette Strand, hermed lovlig Kald og Varsel at møde i Dag 8te Dage, som er den 11te November, paa Han Herredernes Thing, Spørgsmaal at svare og til Dom angaaende en Del strandet Tjære, I Eder haver bemægtiget og til Sletgaard bortført, endog Stranden er Højstbem^e Hendes Maj. Enkedronningen berettiget, med hvis videre ovenmeldte Tid til denne Sags Oplysning for Retten bliver produceret.

Børglum Closter d. 4. November 1702..

Marcus Ulsøe. Anders Larszen.”

Denne Indstævning var fremkommen, efter at Niels Jensen den 21. September 1702 havde givet følgende ”tjenstligt Giensvar” paa S^f Marcus Ulsøe og Sr Anders Larszens Missive.

”Da kan ej gives anden Svar, end omskrevne Tjære, som nu er indkommen, ikke bliver Eder følgagtig, eftersom kan bevises, Slette Strand at have ligget til Slette Gaard fem Hundrede Aar, som naar fornøden gjøres skal fremvises; formoder derfor, at hvis som kunde indkomme paa fornævnte Slette Strand, naar Kongen faar sin Rettighed, at høre mig underskrevne til. Tanderup Gaard, d. 21. Septb. 1702.

Disse = 7 Tdr. Tjære ere rigtig givne Told af paa Thisted Toldbod. Alt ovenskrevne testerer jeg Niels Jensen Mandstrup: E. H.”

Den 9. December s. A. passerede følgende paa Hanherredernes Thing i Sagen angaaende den indstrandede Tjære.

” . . . hvor da fremstod Mands Personer, nemlig Jens Vognsøn i Nørrethorup¹²⁾ og gjorde hans Ed efter Loven og vandt [vidnede], at han ungefær kan mindes udi 60

Aar, da har den Strand fra Falds Rende¹³⁾ og øster paa til Svendstrup Aa, som kaldes Slette Strand, da bar dem, som har beboet Slet eller ejed Slet, enten nyder Pant eller [. . . .] i hvem det var, altid nydt, hvis som paa samme Forstrand for Vrag indkom, uden nogen Mands Paataale. Johan Poulsen tilspurgte Vidnet, om han var vidende, at Niels Jensen Mandstrup haver nogen Privilegier, hvorefter han kunde tilegne sig Forstranden for Slette Gaard [. . . .]. Vidnet svarede, at han det ikke vidste, eller noget af Niels Jensens Privilegier, mener [. . .] til Slette har altid nydt og fulgt Gaardsens Ejere, eller Besiddere.” Herefter fremtræder 12 Mænd, som kan mindes indtil 50 Aar, og vidner, ”at det dem udi Guds Sandhed vitterligt at være om Slette Gaards tilligende Forstrand, som Jens Vognsøn for dem omvundet [vidnet] haver, at alt hvis Vrag, som paa bem^e Strand er indkommen, har upaaanket fulgt Slette Gaard, ihvem den haver beboet, enten udi Eje eller Forpagtning. Johan Poulsen paa vedkommendes Vegne svarede og protesterede imod forhen førte Vidner saaledes, og refererede sig hen til Hs. Maj. naadigste Forordn. af Dato 1688 og 1671, begge daterede 25. Maj, hvoraf utrykkeligen kan fornemmes, at alle Forstrandene er Hs. Maj. berettiget, uden de, som for deres [. . .] kunde nyde en Privilegie, men ikke er henset, at nogen Bonde, som kunde købe en otte eller ti Tønder Hartkorn ved Strandsiden, han da skulde nyde den samme Privilegie, som Grever eller anden Adel kunde være tilfalden, saa og af Hs. Maj. Rente Kammers Resolution af 9. Maj 1702, som utrykkelig melder, at ingen upriviligerede Personer maa have nogen Forstrands Rettighed.”

Den ^{22/12} 1702 gik Sagen til Doms, efter at Niels Jensen kort i Forvejen var afgaaet ved Døden. Dommen lyder saaledes:

”Endskønt . . . producerede Thingsvidne her af Retten, udstedt d. 9. December seneste, saa vel Pantebrevet, dateret d. 24. Januari 1677 og af Sl: Højlovlig Kong Christian den femte d. 19. Juli Ao. 1687 confirmeret, beviser, at Strand Rettigheds Frihed i mange Aar haver fulgt Slet Hoved Gaards Ejere og Besiddere, saa vidt samme Gaards tilliggende Ejendom sig strækker, alligevel, eftersom Loven intet giver nogen saa fuldkommen Forklaring, at Niels Jensen, som ejede Slet, da de omtvistede Tjær [. . .] strandede, kan tilegne sig Strandrettigheds Frihed, og de højbydende Herrer udi Rente Cammer Collegio deres Resolution af den 9. Maj 1702 melder, at upriviligerede Personer ej kan tilholde sig nogen Forstrands Rettighed, saa bør Sl: Niels Jensens Arvinger til Sagsøgeren efter Anfordring at levere fra sig de for Slette Gaards Ejendom strandede og nu søgende 7 Td. Tjære, lige saa gode, som de vare, da de blev strandet, og Niels Jensen dennem til sig annammede. Processens Omkostning paa begge Sider ophæves.”

Niels Jensen Manstrup synes altsaa at være død i Tidsrummet fra 9. December til 22. s. M. 1702. Skiftet efter ham sluttedes den 1. Marts 1703. Hans Enke blev boende i Tanderupgaard, hvilken hun købte 12. Marts 1703. Skjødet lyder saaledes:

¹¹ I Forbindelse hermed kan det maaske være af Interesse at bemærke, at Alterstagerne i Hjortdal Kirke, der ere af Messing, i sin Tid have tilhørt Aalborg Skomagerlav. Paa den ene er indgraveret: ”Dette , er , menige , Skomagerlaugsbrødre , dieris , Lyse , Stager , her , i , Aalborg , den 17de September 1677”, og der under en Figur, der forestiller en Sko.

Paa den anden er indgraveret et Hjærte og en Sko, i Hjærtet staar B. S. og C. T. S., ved Siden af Hjærtet Aarstallet 1671.

¹² Se om ham S. 271.

¹³ Gjennem den maleriske Dal eller Kløft, Svineklov ”Fald”, løber der en lille Bæk; disse mindre Klitvandløb kaldes alm. Render, og den her nævnte danner Grænsen mellem Slette Strand og Kollerup Strand.

”Jeg underskrevne Anders Kierulf til Bjørnsholm bekjender og hermed for alle vitterliggjør, at jeg haver solgt og afhændet, saa som jeg og hermed fra mig og mine Arvinger sælger, skjøder og afhænder til Dydadle Matrone Elze Pallisdatter, Sal: afg. Niels Jensens, og hendes Arvinger en min Bondegaard beliggende udi Aalborghus Amt, Øster Han Herred, Bejstrup Sogn, Tanderupgaard, som forskrevne Sl: Niels Jensen tilforn udi Fæste og Brug havde, og bem^{te} Enke nu paaboer, skylder aarligen 12 Td. Byg, 1 Skovsvin, 6 Mark Gjæsteri, 6 Rdl. Arbejdspenge, bedrager sig udi Hartkorn efter den nye Matrikuls Taxt 11 Td. 3 Fdk. 2 Alb. . . . Kjøbesum: Fem Hundrede og halvtredssindstve Rdl.

Bjørnsholm d. 12. Marts 1703. [Underskrift].
[Viborg L. S. & Pb. 33,²⁴³].

Omtrent ved samme Tid maa Else Pallesdatter være bleven trolovet med Peder Lassen (Roed), født 1682 død 25. April 1754 paa Tanderupgaard, men en Maanedstid efter var hun død. Skiftet sluttedes d. 28. April 1703. Af Han Herredernes Justitsprotokol 1699-1706 Fol. 233-34 ses, at Peder Lassen i Tanderupgaard mødte for Retten d. 26. Maj 1703 ”og i Rette lagde en skriftlig Stævning af Kgl. Maj. Herredsfoged her i Herredet Christian Larsen, dat: Aggersborggaard d. 11. Maj 1703, at have indbedet Herredsskriver i Løgstør, over Aars og Slet Herred, Hans Richardtsen som Skifteforvalter paa Højædle Hr. Amtmand Bartholins Vegne efter Sl: Else Pallisdatter Griis i Tanderupgaard, paa en Fordring = 138 Sld. bem^{te} Else Pallisdatter Tid efter anden af bem^{te} Peder Lassen, hendes trolovede Fæstemand, har bekommet. Hvilken Stævning blev efter Loven i Retten fremvist af Sr Hans Richardtsen at være [. . .]. Videre fremstillede Peder Lassen tvende Stævningsmænd . . . at de lovlig til i Dag til Retten har indstævnet Lars Jensen i Bejstrup, Lars Jensen i Mandstrup for Vidner at paahøre angaaende = 138 Sldr., som bem^{te} Peder L. i Tanderupgaard til hans trolovede Else Pallisdatter Tid efter anden der i Boet har indfriet, samt og den Tilstaaelse og Bevis, Sl: Else Pallisdatter til bem^{te} hendes trolovede har leveret. Hvor da fremstod indstævnte Mandspersoner Lars Jensen, nordest i Bejstrup, Thomis Christensen i Bejstrup og vidnede ved Ed efter Loven, at nogle Dage forend Else Pallisdatter Griis i Tanderupgaard døde, da var vi begge der til Stede og blev hentede derover efter Else P. egen Begjæring, og kom til Tanderupgaard, da stod Peder Lassen i Skræm ved Sengen hos Else Pallisdatter, da vi kom derind i Stuen, og da hørte vi, at Else P. Griis bekjendte tvende Gange, at hun var skyldig til P. L. = 138 Sldr, som han Tid efter anden hende forstrakt og laant havde. Lars Jensen udi Bejstrup og Lars Jensen i Manstrup tilspurgte Vidnerne, om Sl: Else P. Griis havde hendes fuldkomne Forstand og gjorde bredscheil” (ret Skjel), hvortil de svarede, at de ej vidste og kunde ej andet fornemme. Videre tilspurgte Formynderne Vidnerne, om de har set eller fornummet, at Peder Lassen har leveret Else P. samme Penge, dertil de svarede nej, at de dette ej vidste, anderledes end hun saaledes bekjendte. Videre tilspurgte Formynderne P. L., om han havde noget Bevis, enten skriftligt eller ved lovfaste Vidnesbyrd, naar og hvor samme Penge er Else P. bleven leveret, eller hvortil de ere blevne anvendte. P. L. hertil svarede, at hun dem Tid efter anden havde bekommet. Og hvad Nytte de ere blevne

anvendte, vidste han ikke. Hvorefter P. L. var Thingsvidne begjærende beskrevet.”

Niels Jensens Arvinger beholdt baade Slettegaard og Tanderupgaard, men da de endnu ikke vare voxne, bortforpagtedes eller bortfæstedes Gaardene, den første formodentlig til en Søren Christensen, der 1711 boede paa Slette, den sidste til den ovenfor omtalte Peder Lassen.

Den 21. Juli 1703 mødte ”Højædle og Velb: Hr. Løjtnant Mogens Marsvin¹⁴) paa Peder Lassens Vegne i Tanderupgaard . . . for Retten og i Rette lagde en skriftlig Stævning angaaende Tanderupgaards Syn, dat: Tanderupgaard 5. Juli 1703 . . . Videre fremstillede tvende Stævningsmænd, Jens Sørensen i Bonderup og Christen Christensen i Tanderup Gaard, som vedstod med Ed efter Loven, at de lovlig til i Dag har indstævnet Lars Jensen i Bejstrup og Lars Jensen i Manstrup, som født Værg efter Loven for Sl: Niels Jensens og Else Pallisdatters umyndige Børn, imod Synsmænds Opkrævelse og til i Dag otte Dage til Syns Afhjemmelse angaaende Tanderupgaards Brøstfældighed, og i hvad Stand Peder Lassen den nu ved hans Fæstes Tiltrædelse antager . . . ” [Han H. Justitsprotokol 1699-1706 Fol. 242].

Den 3. November 1703 findes følgende om Slettegaard indført i Justitsprotokollen.

”S^f Jacob Baltzersen¹⁵) paa Sl: Niels Jensen og Else Pallisdatter udi Tanderupgaard deres Børns Vegne var her af Retten i 4 u-villige Mænd begjærende til at syne Slettegaard med dessen Tilliggende, hvorledes det paa Bygning og anden Tilstand forefindes, hvor da af Retten er udnævnt efterskrevne Dannemænd: Christen Lassen i Skræm,¹⁶) Simon Larsen i Svendstrup. Søren Fasmalie og Niels Brandsgaard.”

Det tagne Syn paa Slettegaard lyder saaledes:

”Anno 1703, d. 8. November have vi underskrevne synet Slette Hovedgaard, nemlig Christen Møller i Janum Mølle, Ole Pedersen og deres Medfølgere, som i Dag 8 Dags her af Retten vare udnævnte til at syne Slet Gaards Bygninger og dens underliggende, og da befandtes saaledes: 1) Raalingshuset paa Sønderside fattes 16 Alen Fod, Bjælkerne ere Nokkerne af, ganske overalt forraadnede og vil med Overkastning eller Ankre forsynes. Af Tag fattes Raalingen paa Sønderside 10 Læs, paa vestre Ende af Raalingen er Tømmeret gammelt, men dog uden stor Reparation kan staa noget, norden paa samme Hus er Taget hart brøstfældig, dog kan staa et Aars Tid, naar det med 4 Læs Tag forbedres. Vindeverne i Bagstuen er ganske øde. 2) Et Vogn- og Huggehus med ingen Port for fattes Tag paa nørre Side, som er hart og vil med 6 Læs

¹⁴ Til Aalegaard i Skræm Sogn og Nørthorup i Hjortdal Sogn. Gift med Helvig Agnete v. Zepelin.

¹⁵ Forpagter paa Aalegaard og Aagaard, død 1716, begravet i Bejstrup Kirke, hvor der findes et Epithafium over ham, som dog nu er ulæseligt. Han var gift med Karen Lauridsdatter, født i Bejstrup 24. Marts 1697, død i Haverslev Præstegaard 3. Januar 1743, bgr. i Bejstrup Kirke 11. Januar s. A. Hun var Datter af Lars Jensen i Bejstrup (formentlig den samme, der var Værg for Niels Jensen Manstrups Børn) og Else Nielsdatter, der ligeledes begge ere begravne i Bejstrup Kirke under søndre Side af Altergulvet. Jacob Baltzersens Børn førte Tilnavnet Aagaard.

¹⁶ Broder til Peder Lassen i Tanderupgaard; nærmere Oplysning om disse Personer og en Del af deres Efterkommere findes i min ”Stambog for Efterkommere af Mogens Brix o. s. v.” Begge førte Tilnavnet Roed.

Tag af ny oplægges, paa søndre Side er Taget brøsthouden, som og vil hjælpes. Tømmeret af samme Hus paa søndre Side kan repareres med 3 Stenlægter. 3) Øster Hus i Gaard paa søndre og nordre Ende, som staa paa Støtter, vil strax repareres, hvortil kan behøves 1 Tylt Tømmer til Sparrer og Lægter og 2 Stykker Træer til Stolper; Gavlene i begge Ender ere ganske ”forhauged” og vil hjælpes, Tag til samme Hus kan behøves 8 Læs. 4) Laden sønden i Gaarden er paa østre Ende Tømmeret ganske brøsthouden og vil hjælpes med Stolper og Løsholter, Sønder siden fattes Tag 4 Læs. Vestre Ende synes Tømmeret noget kan staa, Ageporten vil forbedres. Norden paa Laden vil Taget repareres, saasom det er ganske brøsthouden, saa det snart af ny vil oplægges.

Stampe Møllen, som er for 3 Aar siden af ny opbyggt, er nu ganske ubeboet og saa godt øde, saasom Svendstrupmænd med andre have skaaret Aaen ud. Mølleværket er endnu bestaaende, men vil optages eller det forødes.

Det øvrige under Slettegaards Taxt, som er Vandmøllen med 5 Huse paa Sand og i Klitten, er alle vel i Magt.

Hvorefter Jacob Baltzersen paa egne og sine Medfølgere deres Vegne, Anthon i Bisgaard, Lars Jensen i Bejstrup og Peder Pedersen i Vester Thorup som Formyndere for afgangne Sal: Niels Jensens Børn i Tanderupgaard, var dette af Retten begjærende beskrevet.” Synet er indført i Justitsprotokollen 10. Novbr. 1703.

Niels Jensen Manstrup og Else Pallesdatter Griis havde 4 Børn; Sønerne antog deres Moders Slægtsnavn og kaldte sig Griis.

1. Niels Nielsen Griis [Manstrup], se Ejer Nr. XI.

2. Niels Nielsen Griis [Manstrup], død 2. Marts 1720 ved Sebbersund, tjente Sr Hans Jørgensen Gleerup i Aalborg. Ved Skiftet efter ham, hvilket blev holdt paa Slettegaard 12. Juli 1720, deltes hans Part i Slette Hovedgaard 3½ Td. Hk. - mellem hans Søsken. Hans Værges var Jacob Baltzersen, der 25. September 1703 havde overtaget Formynderskabet for ham.

3. Ingeborg Nielsdatter, gift før 1720 med Casper Lorentzen Buchholtz boende ved Ringkjøbing. I ”Danske Atlas” anføres, at i He Kirke findes paa Væggen en Messingplade over Casper Buchholtz, som længe og med Troskab havde tjent Grev Rantzau (til Voldbjærg). 24. Maj 1720 gav Casper B. Skjøde til Peder Lassen i Tanderupgaard paa en Part af denne. [Viborg L. S. & Pb.].

4. Maren Nielsdatter, opholdt sig 1720 hos Oluf Jensen i Nørthorup.

XI.

Jens Nielsen [Manstrup], Søn af Ejer Nr. X, kaldte sig Jens Griis. Var født i Oktober 1689 og døde 1735 (45 Aar, 8 Mdr. 4 Dage gl.), begravet i Hjortdal Kirke 16. Juli. Han udløste formentlig sine Medarvinger og blev Enejer af Slette. Han var gift med Anne Nielsdatter født 1695 død 1773, der 1742 blev gift 2. Gang med Ejer Nr. XII. Hun var formentlig fra V. Svendstrup.

Ægteparret havde en Søn Niels Jensen, født 5. Februar 1724, der druknede i Aaret 1741, paa Hjemrejsen fra Norge til Slettestrand.

Herom findes i Justitsprotokollen for 1738-43 følgende:

1. ⁷/₀ 1741. Herredsfogden gjør vitterligt, ”at for mig lader Enken Anne Nielsdatter, Sl: Jens Nielsens til Slette, med Lavværges andrage, at hun i Anledning den her ved Retten anhangiggjort og til den 7. Oktober næstkommende opsatte Sag angaaende hendes Søn, afg. Niels Jensen, hvorledes han paa sin Rejse i Foraaret sidst med Peder Toftes Skude, siden førtes af hans Søn Laurs Pedersen Toft, m. fl. paa Slet Strand til og fra Norge, med hvis han med sig havde paa Hjemrejse, i Havsnød ulykkelig skal være omkommen, og paa hvad Maade, Tid og Sted hans Lig og Gods fra bem^{te} Fartøj er udkommen, finder sig beføjet herom at søge Bevis og Oplysning og derfor ved denne Kontinuations Varsel lovligen indkalder Eder Skipper Laurs Toft og nogle paa Hjemrejsen medhafte Skibsfolk”

2. ¹⁷/₂ 1742. ”Dernæst udi Sagen contra Mad^{me} Anne, Sal: Jens Nielsens udi Slettegaard, mødte for Retten tilstede Citanten Peder Laursøn Toft paa do. Strand, som producerede det i Dag 3 Uger her for Retten i denne Sag førte Thingsvidne, som begjæredes til Domsakten maatte vedhæftes, hvorefter Peder Toft deducerede Sagen kortelig saaledes: Det vedhæftede Thingsvidne tydelig forklarer, 1) først hvor vidt Sagen i sig selv ved Stævnemaal er vorden incammeret, der ved førte og af hørte Vidner arrangeret . . . [Thingsvidnet findes ikke vedhæftet] . . . og endelig tildels overtyder Contrapartindens Modvillighed til mindelig Klarering med videre; thi blev da Comparentens Paastand saaledes: Det Contrapartinden Mad^{me} Anne, Sl: Jens Nielsens, under Tvang af Lov bør betale de paastævnede 15 Rdlr. 3 Mark samt levere tilbage in natura den til Laans bekomne Stang (af Jærn) vog 2 Lispund 4 Pund eller dens Pengeværd á 3 Mark 4 Skill., foruden at udrede denne Processes saa højlig ivoldte Bekostninger, i det mindste med 5 Rdlr., alt i Anledning af Stævnemaal og førte Beviser; for Resten overlod Peder . . . [Resten bortædt af Fugt].

Videre om denne Sag er ikke funden, naar undtages, at Christen Brixen til Slette den 12. Januar 1743 af Retten begjærede en Udskrift af Justitsprotokollen angaaende ”alt, hvis som her ved Retten er passeret udi den Thingsvidne Sag ang. Sl: Niels Jensøn af Slette, hans ulykkelige dødelige Afgang i Havsnød imellem Norge og Danmark.”

I Hjortdal Kirkebog er anført:

”Ærlige og Ædle unge Person Niels Jensøn af Slette druknede i Havet paa sin Hjemrejse fra Norge; efter 8 Ugers Forløb kom hans Lig her til Land og blev begravet d. 5. Juli 1741. Hans Alder var 17 Aar 12 Uger 2 Dage.”

Om Sandflugtens Ødelæggelse paa Slettegaards Ejendom haves et Thingsvidne af 7. Oktober 1741, der lyder som følger:

”Jens Nielsøn i Vester Svendstrup som Lavværges for Enken Anne Nielsdaatter, Sl: Jens Nielsens til Slette i Hjortdals Sogn, mødte for Retten og gav tilkjende, at bem^{te} Enke er aarsaget, i Henseende til hendes paaboende Gaards ringe og skarpe Græsning, at søge her ved Retten et lovsikkert Bevis til vedbørlig Oplysning for Hs. kgl. Maj. Høje Committerede |: i Følge allernaadigst Forordn. af 7. Juli sidst, ang. Rytter og Dragoner Hæsters Holdelse |, at det er bem^{te} Enke ved sin med Sandflugt betyngede liden Gaard af 6 Tdr. Hartkorn, foruden en liden Mølle og

Sted under Gaarden, bestaaende af 2 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Hk., ikke muligt, hvor gjerne hun ønskede at kunne, at holde saadan Hest til Kongens Tjeneste og derover fremstillede for Retten fire velagtede Dannemænd, navnlig Christen Lassøn, Jens Lassøn af Hjortdals, Peder Høeg og Niels Christensen af Vester Svendstrup, som erbød sig at ville her om under Ed |: hvilken de alle fire efter Loven med opholdte Fingre gjorde |: forklare deres Sandhed saaledes:

At det alle fire var og er meget vel bekjendt og vitterligt, efterdi samme fire Mænd havde hjemme i bem^{te} Hjortdals Sogn, at Slettegaards Agre og Markjorder ligger næsten altsammen over høje Bakker, hvoraf en Del er ganske maadelig, baade til Korn og Græs, og mere end Halvdelen af samme Gaards Ejendom af Sandflugt i mange Aar forhen og endnu aarlig er saa overlagt med Klitsand, siden det er nær ved havet, at Tøjringen og Græsningen derudover er saa ringe og skarp, aller mest naar det er varme og tørre Somre, at de Arbejdsbæster og Kreaturer, som til Avlingens Drift og Fortsættelse nødvendig behøves, maa mangle, og ikke uden Magerhed og slet Huld derover ved samme Gaard kan have eller holdes.

Jens Nielsøn begjærede beskrevet, hvis passeret er, til Efterretning paa vedkommende høje Steder, som Retten bevilgede.” [Provinsarkivet i Viborg].

XII.

Christen Christensen Brixson (Brix) født i V. Assels Sogn paa Mors 1714, død paa Slettegaard i April 1783.¹⁷⁾

Skjønt bondefødte synes baade han og hans Brødre at have nydt ret god Undervisning i deres Ungdom. I Aarene 1735-1742 var Christen Brix Ridefoged paa Hovedgaarden Gunderupgaard i Strandby Sogn (Gislum Herred), men 30. Oktober 1742 blev han gift med Ejerinden af Slettegaard, Anne Nielsdatter, Enke efter Ejer Nr. XI, og kom saaledes i Besiddelse af denne Gaard.

Den 2. November 1744 pantsatte han Slette med underliggende Gods - ialt af Hartkorn 14 Tdr. 2 Skp. 1 Alb. til sin forrige Principal Niels Poulsen til Gunderupgaard for et Beløb af 670 Rdlr. grov Kurant, som Christen Brix Tid efter anden var bleven Niels Poulsen skyldig.

Efter at hans Hustru, Anne Nielsdatter, var død i Juni 1773, giftede han sig den 12. August 1774 med Ingeborg With, Datter af Skrædermester C. With i Aalborg. Hun var født 1733 og døde 14. Juli 1790. Begge Ægteskaber vare barnløse.

Christen Brix førte Proces med det offentlige angaaende Ejendomsretten til det Vrag, der inddrev paa Slette Forstrand. Den 1. April 1775 faldt der Højesteretsdom i Sagen og Resultatet blev, at Vraget skulde tilhøre Kongen, saalænge Slettegaard ejedes af uprivilegerede Personer.

Brix fortsatte den af tidligere Ejere drevne Skudehandel paa Norge, og 1769 var der ved Slette 3 Sandskuder [Danske Atlas].

Under 5. Februar 1783 oprettede han og Hustru et Gavebrev paa 300 Rdlr., hvoraf Renten skulde tilfalde Hjortdal Sogns fattige, saaledes at de fattige af Slette

Afbygger og Bøndergods skulde nyde dobbelt Portion fremfor andre fattige. Endvidere henlagde det nævnte Ægtepar en Kapital af 66 Rdlr. 4 Skill., hvoraf Renten skulde anvendes til Vedligeholdelse af den aabne Begravelse under Koret i Hjortdal Kirke, hvori en stor Del af Slettegaards tidligere Ejere, saavel som ogsaa Christen Brix og begge hans Hustruer ere blevene begravne. (De senere Ejere hvile paa Kirkegaarden). Hæftelse for Beløbene skete med 1ste Prioritet i Slettegaards Vandmølle og den Slette underliggende Gaard Fasmalie, men senere er Kapitalen udbetalt.

Begravelsen i Kirken er for nogle Aar siden bleven fyldt og lukket.

Da Chr. Brix var død, solgte hans Enke Gaarden til Ejer Nr. XIII og flyttede selv til et lille Afbyggersted, kaldet Sønder Slette, hvor hun boede indtil sin Død.

Efter hin Tids Forhold vare de ret velstaaende Folk; Skiftet efter Enken udviser saaledes en Indtægt af over 7700 Rdlr. [Skifteprotokol for Aalborghus Amt Nr. 5]. Mellem Arvingerne opstod der en Del Strid om Boets Deling, og nær var det kommen til Proces.

Arvingerne vare paa Mandens Side hans Broderbørn: Jeppe Mogensen Brix i Koldkjær i Lild Sogn, Christian Mogensen Brix paa Slettegaard, Peder Mogensen Brix i V. Thorup, Steffen Mogensen Brix i Skræm Bisgaard, Niels Christian Mogensen Brix, Kjøbmand i Aalborg, Anne Marie Mogensdatter, gift med Chr. Kronborg i V. Kjelgaard, Else Kathrine Mogensdatter Brix, gift med P. Jensen Bondrup i V. Thorup og Birgitte Andersdatter Brix i Nykjøbing Mors. Paa Hustruens Side var der kun to Arvinger, nemlig hendes Søskende Peder With, Sognepræst til Dragstrup og Skallerup paa Mors, Provst i Nørreherred, og Sophie With, gift med Skræder Chr. Seiersen i Nykjøbing paa Mors.

XIII.

Christian Mogensen Brix, født paa Nørbjærggaard i Gjøttrup Sogn (V. Hanherred), døbt 1749, død 15. Maj 1807, Søn af Mogens Christensen Brix og Karen Pedersdatter Lassen,¹⁸⁾ Brodersøn af Ejer Nr. XII.

Han boede først i Thorup Strandgaard (V. Thorup Sogn), hvorfra han drev Skudehandel paa Norge; men efter at være kommen i Besiddelse af Slettegaard 1784, solgte han Strandgaarden, der - i Følge et Avertissemment i Jydske Efterretninger ^{24/6} 1784 - var nyopført, teglhængt og indrettet til Nordstrandshandel.

Af det Skjøde paa Slettegaard, som Ingeborg With udstedte til ham 28. Juni 1784 ses, at der til Gaarden foruden Møllen laa følgende Steder: Fasmalie, 5 Huse paa Sanden, 4 Huse i Klitten og 1 under ”Bakken”. Enken Ingeborg With ejede ogsaa efter sin afdøde Mand Sønder Slette, som hun beholdt indtil sin Død, Nørgaard i Bejstrup Sogn (af Hartkorn 9 Tdr.), 3 Gaarde og 4 Huse i Vester Svendstrup og 2 Huse paa Sanden. Dette Gods blev efterhaanden solgt til forskellige Personer, en Del af det dog først efter Ingeborg Withs Død 1790.

Christian Brix gav 1800 Rdlr. for Slette med underliggende Gods, men Kjøbesummen var formentlig kun nominal, thi Meningen var - saa vidt det kan skjønnes - at han skulde have Gaarden i Arv efter Farbroderen, og

¹⁷ Iøvrigt henvises til min ”stambog for Efterkommere af Mogens Brix o. s. v.”

¹⁸ Datter af Peder Lassen (Roed) i Tanderupgaard, som er omtalt under Ejer Nr. X.

Skjødet indeholder den Bestemmelse, at han og hans Arvinger ikke maatte afhænde den igjen, saalænge Ingeborg With levede.

Han var gift med Anne Elisabeth Møller af Tranum Strandgaard i Tranumu Sogn (Ø. Hanherred), født 29. August 1748, død 7. December 1813.

Ægteparet havde 3 Børn, der alle døde som smaa, og dets ret betydelige Formue blev adspaltet for alle Vinde, særlig ved at Arvingerne efter Madam Brix' Død førte en meget langvarig Proces angaaende Boets Deling.

Christian Brix og efterlevende Hustru dreve ogsaa Skudehandel fra Slettestrand; i et Testamente anføres han som Ejer af $\frac{2}{3}$ af Briggen "Christiane Elisabeth" med Pakhus, Baade og Bjælker samt Skibsinventar. Under Krigen 1807-14 skal den nævnte Brig være falden i Fjendens Hænder.

Anne Elisabeth Møller beholdt Slettegaard saa længe hun levede og lod den bestyre af Slægtninge, men efter hendes Død blev den i Henhold til Testamente overtaget af hendes Mands Søstersøn, Ejer Nr. XIII.

XIII.

Mogens Brix Christensen, født paa Vester Kjelgaard i Kjettrup Sogn (V. Han Herred) den 4. April 1776, død 31. December 1838, Søn af Christen Kronborg og Anne Marie Brix. Han antog Navnet Kjelgaard efter sin Fødegård, hvilket Navn hans Efterkommere senere have bevaret.

I sine unge Dage sejlede han med Smaaskuderne fra Handelspladserne paa Vendsyssels Vestkyst, senere bosatte han sig i Løkken, hvorfra han drev Skudehandel, indtil han 1813 overtog Slettegaard, for hvilken han skulde erlægge 3000 Rdlr. til Boet efter den forrige Ejer.

Der opstod nu den foran (under Ejer Nr. XIII) omtalte Proces mellem Kjelgaard paa den ene Side og de øvrige

Arvinger paa den anden, men Kjelgaard fik (ca. 1820) Medhold af Højesteret.

Han var gift med Maren Jensen, f. 11. Marts 1794, død 11. November 1858, Datter af Skudehandler Christen Jensen i Aasendrup ved Løkken. De havde 12 Børn, hvoraf en Søn overtog Slettegaard, se Ejer Nr. XV, og en anden Christian Kronborg Kjelgaard - drev Skudehandel ved Slettestrand indtil 1861.¹⁹⁾

Endnu skal bemærkes om denne Ejer, at han købte Hjortdal Præstegaard og lagde dens Jorder under Slettegaard, samt at Slettegaard brændte 1842, ved hvilken Lejlighed alle de gamle Bygninger og alt, hvad der henhørte til Gaardens ældre Historie, forsvandt.

XV.

Peder Brix Kjelgaard, født 16. April 1819, Søn af Ejer Nr. XIII, overtog Gaarden 1842 for 18000 Rdlr. og er den nuværende Ejer. Han har frasolgt Resten af det Gods, der laa til Gaarden og endvidere ca. 800 Tdr. Land Klit, der af Staten er bleven beplantet – "Svinekløv Klitplantage". Gift 10. Juni 1849 med sit Søskendebarn Karen Brix Vestergaard, født 6. Januar 1825, Datter af Peder Vestergaard af Fjerritslev Vestergaard og Else Christensdatter Kronborg. Af 9 Børn døde de 5 som smaa; de øvrige ere:

1. Mogens Brix Kjelgaard, født 25. September 1851, Ejer af Mariendal ved Aalborg.

2. Christine Brix Kjelgaard, født 23. Juni 1854, gift med C. Kronborg, Hjortdal Hedegaard.

3. Peder Brix Kjelgaard, født 13. Februar 1862, Ejer af Fjerritslev Vestergaard.

4. Christen Jensen Brix Kjelgaard. f. 25. Juni 1866. Læge i Løgstør.

Kilde: Samlinger til jydsk historie og topografi. 3. rk., bd. 1, side 261-292.

¹⁹⁾ Ikke 1866, som meddelt i Jydske Saml. 3. R. I Bd. Pag. 247.